

TARTÓS RÁCSODÁLKOZÁS

Szöveg: Tábori Kálmán

Fotó: Földházi Árpád

„Megnézte a tegnapi házi koncertet?” – előz meg a kérdéssel Hegedűs Endre. És látom, ahogy a Cziffra-, Liszt- és Kossuth-díjas zongoraművész szemében valódi öröm csillan fel, amikor igennel felelek. Pedig feleségével, Hegedűs Katalinnal már közel egy éve indították ingyenes élő koncertsorozatukat budafok-rózsavölgyi otthonuk meghitt nappalijából.

ELŐSZÖR AKKOR SZORULT ÖSSZE A SZÍVEM, MIKOR A MŰSOR ELŐTTI KÖSZÖNTŐBEN FELIDÉZTE, HOGY ÉPP EGY ÉVVEL AZELŐTT ADOTT TELT HÁZAS KONCERTET A ZENAKADÉMIA NAGYTERMÉBEN, MAJD KÉT NAPPAL UTÁNA JÖTTEK A LEZÁRÁSOK. SZINTE NEM IS EMLÉKSZEM, MILYEN ÉLŐ HANGVERSENYEN RÉSZT VENNI, OLYAN RÉG VOLT RÁ MÓD.

Ez mutatja, mennyire fontosak az igazi emberi kapcsolatok. Hatalmas erővel kutatják és fejlesztik a művi világot, azt a szemüveget, amely virtuális világot varázsol körénk. Ám én úgy vagyok vele, hogy ilyesmivel soha nem fogják pótolni a valódi találkozásokat, az igazi szeretetátadást, az aurák összeérését. Az ember lelkes lény. És a virtuális valóságban ez a lélek nagyon egyedül van.

Fázik és vacog, ahogy a költő mondja. De itt az ideje, hogy eljőjön egy élő Hegedűs-koncertre.

EGY ILYEN OTTHONI HANGVERSENY BENSŐSÉGESSÉGÉT MINDENKÉPP JÓ LENNE EGYSZER ÁTÉLNI. LÁTTAM, HOGY ÉLŐBEN HÉTSZÁZAN NÉZTÉK A MŰSORT.

Szándékosan úgy terveztük a házat, hogy a központi helyiségében elférjen egy hangverseny-zongora, illetve körülötte még legalább harminc ember. Voltak is itt koncertjeink, és remélem, hogy még lesznek is. Most ez más hangulatú, de a közönség inspiráló jelenlétét így is át tudjuk érezni. A visszajelzések nemhogy csurognak, de egyenesen áradnak. Tegnap este elolvastuk

a YouTube-on a kommenteket. Volt legalább száz-harminc. És rájöttünk, immár nemcsak közönségünk van, hanem úgy alakult – ezt a Jóisten adta, biztosan tudom –, hogy a hallgatóink közösséggé is formálódtak. „Jó estét kívánok! Nagy örömmel várom az újabb zenei est kezdetét” – írta valaki húsz perccel az előadás előtt. Hát ennél nagyobb öröm nincs egy művész számára! Aztán arról írnak, mekkora vigaszt jelent nekik a koncertünk. Érdekes, mert ahogy mondtuk, sok mindent nem lehet átadni az éter hullámain keresztül, ám a szeretetet mégiscsak sikerül.

EZ MÁR A TIZENNYOLCADIK KONCERTJÜK VOLT, AMELYET A PANDÉMIA ALATT AZ OTTHONUKBÓL ÉLŐ ADÁSBAN ÉS INGYENESEN ADTAK. MI MOTIVÁLTA ÖNÖKET, HOGY BELEKEZDJENEK EBBE A SZOROZATBA?

Amikor egy évvel ezelőtt beállt a veszélyhelyzet, és megszűntek a nyilvános hangversenyek, először összenéztünk, és fellélegeztünk a feleséggel: „Na, végre lesz egy kis szabadságunk!” Úgy három hétig élveztük is ezt a szabadságot, aztán jött a letargia és az ijedség: „Úristen, mi lesz velünk?” Előadóművészként természetesen anyagilag is érzékenyen érintett minket a helyzet, hiszen elapadtak a bevételeink. Levertségünkben a gyermekeink rántottak ki, mikor nekünk szegezték a kérdést: miért nem adunk streamingkoncertet? Mi először nem is tudtuk, azt eszik vagy isszák. Aztán rájöttünk, hogy az online zenélés sokkal jobb, mint a depresszió. Az emberek lelkének megőrzését, felemelését, az erőt adást határoztuk el. Az egyetlen normális válasz a vírus fenyegetésére, ha nem megijedünk, hanem megyünk előre. És ez az előre a szolgálat. Az emberek és a szépség szolgálata.

A SZOLGÁLAT ÉS JÓTÉKONYSÁG EGYÉBKÉNT IS JELLEMZI ÖNT, HISZEN KILENC ÉVE TART INGYENES HANGVERSENYEKET A KERÜLET DIÁKJAINAK ÉS TANÁRAINAK.

Azóta, mióta a kerülettől megkaptam a megtisztelő díszpolgári címet. Úgy gondoltam, azzal hálálom meg Budafok-Nagytétény vezetőinek és lakóinak ezt, hogy a Cziffra György Kulturális Központban minden évben tartok egy ifjúsági koncertet. Elmondhatatlan öröm számomra, amikor látom a nézőtérén az egész kicsiket matrózbúzlóban, gyönyörűen felöltözve, és a nagy kamaszokat zakóban, ünneplőben, ahogy figyelnek és hallgatják a műsort. Ez mindig

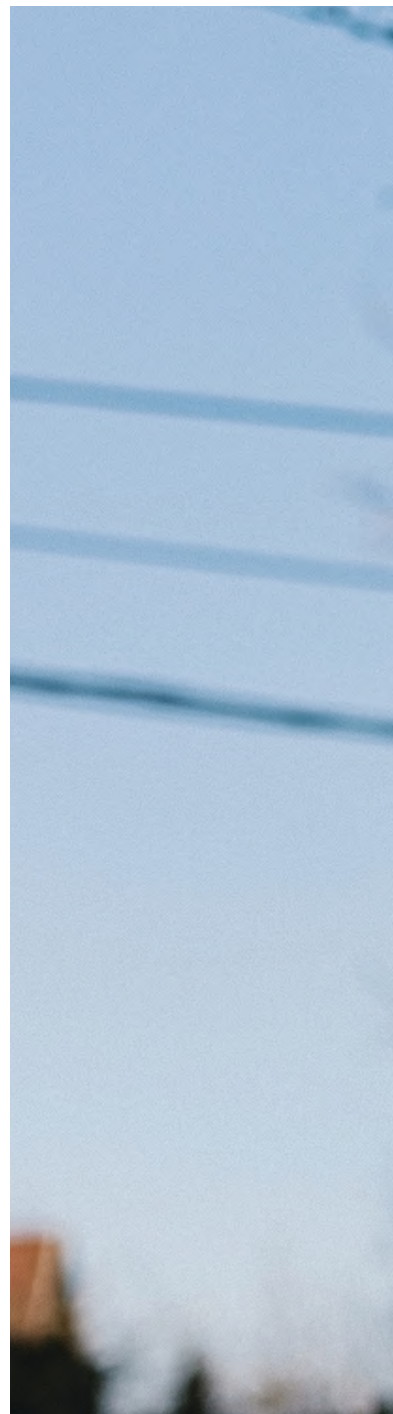
nagy feladat is, hiszen egyszerre kell szólnom a különböző korosztályokhoz. És noha egyébként hallgató ember vagyok, úgy látszik, arra kaptam tehetséget, hogy a közönséghez szóljak, mert mindig szívesen hallgatják a mondókámat.

A KONCERTEN A PANDÉMIÁBÓL VALÓ KISZAKADÁS, ELEMELKEDÉS MELLETT MÉG EGY DOLGOT EMLÍTTET: HOGY EZ EGY NAGYBŐJTI HANGVERSENY, AMELYNEK CÉLJA, HOGY KÖZELEBB KERÜLJÜNK ISTENHEZ ÉS A MEGTÉRÉSHEZ. TÉNYLEG KÉPES ERRE A ZENE, EGY ILYEN KONCERT?

Hogyne. Évszázadokon keresztül fejlesztették a hangszereket, hogy minél teljesebben adják vissza legalább az illúzióját az énekhangnak, amely a legszebb hangszer. És ezt a Jóistentől kaptuk. A templomokban mindig is énekeltek. Először egy szólamban, majd egyre dúsabban. Később ott is megjelentek a szólisták, a kórusok, a hangszerek, és a zeneszerzők az Istent dicsérő kisebb művek után egész miséket kezdtek írni. A nagy evangélikus zeneszerző, Bach, minden komponista legnagyobbika h-moll miséje megismételhetetlen csúcs. A zene igenis segítheti a megtérést. Mivel a legközvetlenebbül képes az emberi szívhez szólni, hihetetlen meggyőző ereje van.

AZ, HOGY AZ ADOTT DARAB ISTEN FELÉ VAGY MÁSFELÉ EMELI A LELKET, A KOMPONISTA, AZ ELŐADÓ SZÁNDÉKÁTÓL VAGY A BEFOGADÓTÓL FÜGG?

Azt hiszem, az ember alapvetően egész életében azt kellene hogy kutassa, miért van a földön, mi célja az életének. De rengeteg dolog vesz minket körül, ami elterel ettől. Ez odáig fajult, hogy egyre kevésbé tudunk csendben maradni. Pedig csak ott, a csendben lehet meghallani azt a belső hangot, ami az Isten hangja. Ez az érzékünk olyan, mint egy rádióvevő készülék. Mellé is lehet hangolni. Ha sokáig elnyomjuk, a belső hang lassan megszűnik. Én reprodukáló művész vagyok. Lejátszom, amit réges-rég lekottázott valaki. De aki ismeri a kottát, tudja, hogy az rendkívül bonyolult és összetett jelrendszer, mégis pontatlan. Nagyon sok szabadságot hagy az előadónak, hogy hozzáadja a gondolatait vagy még inkább a hangokkal kapcsolatos érzéseit. Én olyan darabokat választok, amelyek megérintik a szívemet. A rezonancia ad erőt ahhoz, hogy tíz, száz vagy akár ezer óra gyakorlást szánjak egy-egy mű megtanulására. Ahogy Debussy mondja: „A zene birodalma ott kezdődik, ahol a szavaké véget ér.”

*„A rezonancia ad erőt ahhoz, hogy tíz,
száz vagy akár ezer óra gyakorlást
szánjak egy-egy mű megtanulására”*

MÁR FIATAL MŰVÉSKÉNT IS ÍGY GONDOLTA, VAGY ÚGY LETT EGyre MÉLYEBB A ZENÉJE, AHOGY A HITE VÁLTOZOTT?

El kell mondanom, hogy bár édesanyámtól megkaptam a katolikus hit alapjait, tinédzserkoromtól fogva amolyan alvó keresztény voltam. Néha imádkoztam, eljártam templomba, de elég felületes módon. Inkább édesanyám iránti tiszteletből, mintsem istenszeretetből. Míg nem jött a hetedik kislány az életemben...

MIRE FŐL EZ A NAGY HATÁSSZÜNET?

Egész életemben szerelmes szívű ember voltam. Tizenhét éves koromtól mindig jártam valakivel. Ám soha nem flörtöltem. Mindig arra készültem, hogy megházasodjak. Volt már gyűrűs menyasszonyom is. Mégsem működött hosszabb ideig egyik kapcsolatom sem. Fiatalok voltunk, és én mindig túlságosan komolyan gondoltam, túlságosan mélyek voltak az érzéseim, ami elijesztette a lányokat. Aztán mikor rátaláltam Katicára, azonnal tudtam, én vagyok az a Jézus által elmondott figura, aki talál egy kincset a földben elásva, és mindenét eladja, hogy a földdarabot megvéve övé lehessen az a csodálatos drágakő. Az egymásra találásunk utáni harmadik nap meg is kértem

a kezét, és ő igent mondott. Ez életünk legjobb döntésének bizonyult. Katica volt az, aki megfogta a kezem, és kijelentette, hogy márpedig vasárnap templomba megyünk. Nem sok idő kellett hozzá, és úgy betagozódtam az egyház hívei közé, hogy csoda. És tényleg csoda volt. Azóta a hit az életünk alapja. Miként az is, hogy a legnagyobb ajándék Istentől maga az élet. A születés csodája. Aztán a másik legnagyobb a zene. Szent Ágoston ezerhatszáz évvel ezelőtt azt írta, Isten azért teremtette a zenét, hogy emlékeztesse az embert szellemi hazájára. Ezt hat-hét évvel ezelőtt olvastam, mégis úgy mellbe vágott, hogy azóta is választóvíz számomra. Megmutatja, mi a jó és mi a rossz. Ami megerősít, átlényegít, elvisz egy másik, igaz világba, ami után öröm van a szívemben, ami után tartós csodálkozást érzek, az a jó. Ez olyan, mint egy iránytű. Azóta mindig afelé megyek, amire tartósan rá tudok csodálkozni.

ZONGORAMŰVÉSKÉNT EZ HOGYAN VÁLTOZTATTA MEG AZ ÉLETÉT?

Éveken, évtizedeken keresztül arra törekedtem, hogy világhírű zongoraművész legyek, bejárjam a világot, hogy minél több helyen megmutathassam, amit tudok. Jó ideje már nem törekszem

„Az igazi szerelemben nem lehet kérdés, hogy örökre együtt maradunk” – vallja a zongoraművész. Felesége Hegedűs Katalin szintén zongorista. Nemcsak az életben, a színpadon is remek párost alkotnak. 2016-ban a házasság hete arcaiként is megismerhették őket

erre. Találkoztam néhány világhírű muzsikustársal, és mind egyöntetűen azt mondta, nem lehet az ember egyszerre világhírű művész és boldog férj, családapa. Először nem hittem nekik, de aztán láttam, milyen áldozatokat kell hozni, hogy az ember előrehaladjon a karrier útján. Megértettem, hogy az ár túlságosan nagy.

MI EZ AZ ÁR?

Bár mint mondtam, mindig szerelmes voltam, amikor a feleségemet megismertem, végre azt is átéreztem, hogy ő az én igazi párom: testem és lelkem jobbik fele. Sokkal jobban szeretem őt, mint a zenét. És ez a felismerés átrendezte a prioritásokat az életemben. Számomra első helyen van az Isten. Mindennap megköszönöm neki azt a megismételhetetlen csodát, ami az életem, és életem jobbik felét, Katicát. Utána jön a család. És csak ezután, harmadik helyen a zene. Ez a prioritizálás sok mindent hozott magával. Például azt, hogy itt, a nagyszobában van a zongorám. Azaz a gyakorlóhelyem. A ház többi helyisége csak kicsi félzsoba, ahová aludni vonulunk el. A család egész életében itt élt körülöttem. A gyerekek folyton jöttek: „Papa, ezt nézd meg!”, „Apu, segíts leckét írni!” Felvállaltam, hogy állandóan kizökkent a család a művészi és transzcendens szférából. Na most képzelje el, hogy lehet így világhírű zongoraművész az ember!

AZÉRT A DÍJAI ÉS A VILÁG SZÁMOS ORSZÁGÁBAN TETT SZÁMTALAN TURNÉ AZT MUTATJA, MÉGIS ÖSSZEJÖTT A KARRIER IS.

A házasságunk első nyolc évében, 1979 és 1987 között tíz nemzetközi versenydíjat hoztam haza. Másként nem is tudtunk volna megélni. A szüleink nagyon szegények voltak. Nem igazán tudtak anyagilag támogatni bennünket. Olyan versenyekre jártam, amelyekre hatvan, száz, kétszáz zongorista jelentkezik, és mindegyikük egy évig gyakorolja azokat a darabokat, amelyeket ott majd eljátszik, mert nyerni akar. Ilyen közegben kellett nekem mindenáron nyernem. Mindez igen-igen nagy áldozatokkal járt. Például a fellépés előtti este majdnem mindig különféle testi tünetektől szenvedtem, mert tudtam, másnap elég egyetlen melléütés, és minden elúszik. Ráadásul jó ideig nem is tudtam kamatoztatni a versenygyőzelmeimet. Nem volt módom ismerkedni, kapcsolatokat kialakítani, mivel mindenhol – de legalábbis Európából – huszonnégy órán belül haza kellett térnem Magyarországra.

Különben elvették volna az útlevelemet. Mégis nagyon sokfelé jártam a világban.

JÓL TUDOM, HOGY JAPÁNBAN ANNYISZOR TUR-NÉZOTT, HOGY MEG IS TANULTA A NYELVET?

Ó, igen, éltünk is kint három évig. Legkisebb fiunk ott született, Szapporóban. Hokkaidó szigeten én voltam az egyetlen Európából jött híres zenész, aki tanított is. Ez alatt az intenzív három év alatt olyan kapcsolatrendszerem lett, hogy miután hazaköltöztünk Budapestre, még nyolcvanháromszor mentem vissza Japánba. Talán most is mennék, ha nem lenne járványhelyzet. Bízom benne, hogy vissza tudok még térni oda, bár nem lesz már olyan a világ, mint volt, az biztos. Hogy őszinte legyek, nem is pedálozom már annyira. Az embernek be kell látnia, hogy nem képes mindenre. Egyébként Skype-on mindmáig vannak japán tanítványaim.

MI AZ, AMIT A ZENE TECHNIKAI RÉSZÉN TÚL ÁT SZERETNE ADNI A TANÍTVÁNYAINAK?

Mindenképpen a tartós rácsodálkozás képességét. Ez lenne a lényeg. Általában a rácsodálkozás egy pillanatnyi élményt értünk, ugye? Felfedezünk valamit, aztán eltesszük egy skatulyába, és napirendre térünk felette. Pedig ahhoz, hogy a zene megmaradjon üdének, heurékaélménynek, tartós rácsodálkozásra van szükség.

HOGY LEHET EZT MEGŐRIZNI, HA AZ EMBER EGÉSZ ÉLETÉBEN A LEGAPRÓBB RÉSZLETEKBE MENŐEN GYAKOROL VALAMIT? HA MINDEN MŰFOGÁST, TECHNIKÁT BETÉVE TUD? MI MARAD A RÁCSODÁLKOZÁSBÓL?

Hogy mikor veszíti el az ember a rácsodálkozás képességét, nem tudom megmondani. Én olyan vagyok, mint a fősvény, aki időnként előhúzza kincsesládájából a feltett drágaköveit, a fény felé tartja, és nézegeti őket. A szépen csiszolt gyémánt ezerféle színre bontja a fényt, és ha csak egy millimétert elmozdítjuk, már másik ezerféle színt sugároz. Számomra ilyenek a mesterművek. Mindig van rácsodálkoznivaló. Ez is a Jóisten nagy-nagy adománya. Szabó Lőrinc versében olvashatjuk, ahogy gyermeke eléáll, hogy írt egy verset: „Az életet adja, adja, egyszerre csak abbahagyja.” Ebben tényleg minden benne van. Ennél mélyebb filozófia nincs. Azt hiszem, ez nemcsak az életre vonatkozik, hanem minden ajándékra. Sokszor nem tudjuk, honnan kaptuk, ahogyan azt sem, mikor veszítjük el. ■